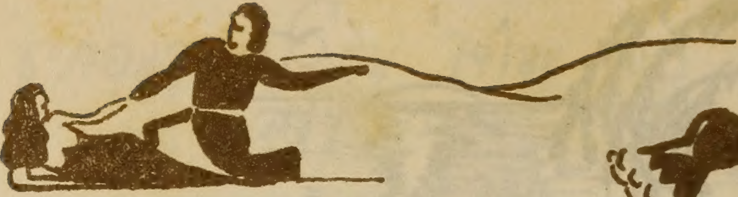
הַגָּדָה
שֶׁל
פֶּסַח

לספר - אלעזרי

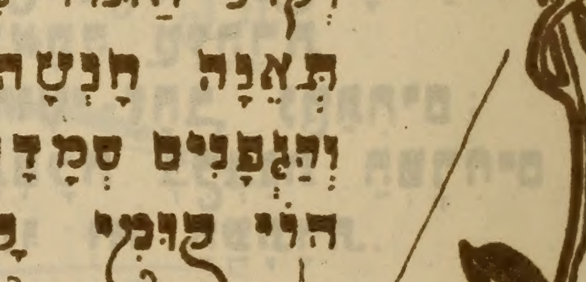
בברכה!

משורר - עם

ניסן תשכ״ה

הוֹי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי
הוֹי קוּמִי לָךְ יָפָתִי
הוֹי קוּמִי לָךְ וּלְכִי לָךְ:
כִּי הִנֵּה הַסְּתָיו עָבָר
הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ
הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ
עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ
תְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ
וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ
הוֹי קוּמִי לָךְ:

הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת, גָּבְהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם,
וַיִּגָּלוּ מֶרְחַקִּים בְּהִירִים לַחֲבִי יָדַיִם -
עַל-הָהָר עוֹמְדוֹת רַגְלֵי הָאָבִיב!
עַל-הַמִּגְרָשׁ עִם-שֶׁמֶשׁ אֵדִים חַמִּים מִשְׁתַּטְּחִים,
מִן-הָעֵצִים הָרְטֻבִּים פְּטוּרֵי צִיצִים מִתְפַּתְּחִים -
הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת מִסָּבִיב

. .
.

וּמַה-מָּתוֹק הָאוֹר וּמַה-מָּתוֹק הָרוּחַ!
פָּנִים שׂוֹחֲקוֹת בַּכֹּל, בַּאֲשֶׁר עַיִן תָּנוּחַ -
שָׁם יְשׁוּעָתָהּ לִקְרָאתָהּ מַזְהֶרֶת
וּמַפִּיל אֵלַי-כָּל חוּטֵי-זָהָב נִמְתָּחִים:
עוֹד מְעַט וְהִשְׁתַּפְּכָה בְּלִבְנַת הַפְּרָחִים
שִׁפְעַת נֹעַר הַלָּזוּ וְזוֹ הָעֲתֶרֶת.

(ח.נ.ביאליק)

ז

זֶה מְעוּפוֹ מִתְגַּלֶּה כְּמַפְתִּיעַ
וּמֵשִׂיחַ, מֵשִׂיחַ לַלֵּב,
בְּלִי אֹמֶר -
רַק רֶמֶז, רַק נִיעַ.
(רחל)

הַשָּׂדֶה בְּשִׁבֳּלָיו עוֹמֵד לְקָצִיר
כָּל שִׁבֹּלֶת מֵאָה שְׂעָרִים
"בָּא הַשֶּׁמֶשׁ"? הַקּוֹצֵר :שְׁאַל
"הֵן, הֵן וָהֵן" - יַעֲנֵהוּ הַקָּהָל
"הַאֶקְצֹר? וּבָזֶה הַמַּגָּל"?
"הֵן, הֵן וָהֵן" - יַעֲנֵהוּ הַקָּהָל
"חֶלְקָה זוֹ"? יוֹסִיף :שְׁאַל
"הֵן, הֵן וָהֵן" - יַעֲנֵהוּ הַקָּהָל

עֹמֶר תְּבוּאָה חֲדָשָׁה
מְבִיאָה בִּרְכַּת הָאֲדָמָה
אֲסָמֵינוּ מָלְאוּ בָּר
יְקָבֵינוּ תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר

הקוצרים בשדות מולדת
במקצרה או בחרמש.
זעת אפם נוטפה נמזגת
בזהב קמה ובשמש אש

בדמעה זרעו זרעם
בָּרֵךְ נא, אל, את עמלם
בָּרֵךְ שׂדם, ואת נירם,
רוה שמחה את שיר קצירם!

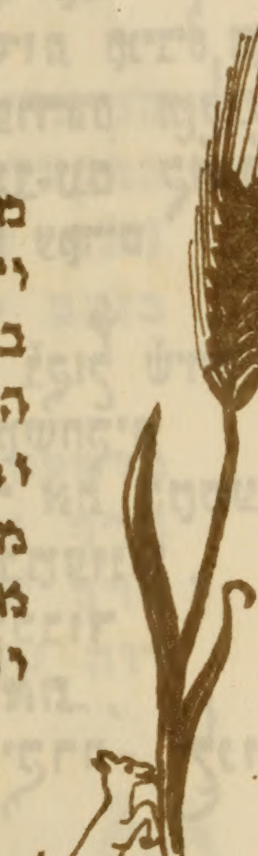
חג קציר העמר

נקמסו ונובילו לחצר משקנו
ונאמצו כמשהו יקר מני יקר,
עתיר בשורות לשדות מניבים ומוריקים.
עוד יבואו אביבים פורחים ומלבלבים
ויפשטו בשדות משגב-עם קוצרים
על חרמשיהם ויעלו עמרים
רבי-תנובה.
אחר יובלו לאסמים בקול שירה
גדולה ובמצהלות משחקים
ונוף פעוטים עוטר את המסע
ושכנה השמחה במעוננו.
כן נשיר ונעלז לכבוד
תנובת-בכורים זאת,
כי יקרה-הוי מה יקרה- לנו.

מלאו אסמינו בר
ויקבינו יין
בתינו הומים
הומים מתינוקות
ובהמתנו פורה
מה עוד תבקשי
מאתנו מכורה
ואין עדין.

ובני

יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ
בִּמְאֹד מְאֹד, וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם.
וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם
וַיֹּאמֶר אֶל-עַמּוֹ:
הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה

וישימו

עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנּוֹתוֹ בְּסִבְלוֹתָם,
וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה,
אֶת פִּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס

וכאשר

יְעַנּוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוֹץ,
וַיָּקוּצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וימררו

אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר
וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה.
אֵת כָּל עֲבוֹדָתָם אֲשֶׁר
עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ

לֵךְ בא מצרימה ובאת אל הנענים והאמללים
אל כל הנאנחים והנדכאים, ואמרת אליהם
כי עבדים הם - והם לא יבינו:
ואמרת אליהם כי אומללים הם- והם לא
ידעו: כי גדול ענים וגדולים מכאוביהם
ונורא לחצם - והם לא יאמינו:

ופקחת את עיניהם בחוזק יד
על כל ענים
ועל כל לחצם
וגאלת אותם

פסח!

עם שומר במשך אלפי-שנים את יום צאתו מבית-עבדים, ודרך כל מחלות השעבוד והאונס והאינקויזיציה והשמד והפרעות, נשאה האומה בלבה את הגעגועים לחופש והביאה אותם לידי ביטוי עממי, אשר לא יפסח על כל נפש מישראל, על כל נפש עניה ומרודה! מאבות אל בנים, דרך כל הדורות נמסר דבר יציאת-מצרים כזכרון-אישי אשר אינו מחויר ואינו דוהה. "בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". אין לך שיא של הכרה היסטורית מרומם מזה ואין לך התמזגות של יחיד וכלל ברחבי-כדור העולם ובעמקי-הדורות גדולה מאשר בזו פרגוני זה. איני יודע יצירה ספרותית יותר מחנכת לתיעוב העבדות ולאהבת-החירות כסיפור השעבוד ויציאת-מצרים. ואינני יודע שום זכרון עתיק שכולו נועד לקראת העתיד, שכולו סמל להווה ולעתיד מעבר יציאת-מצרים.

איזה יצר חזק עמוק טבוע בלב העם שיכול היה באביב ימיו ליצור יצירה גאונית כזאת ולמסור אותה מדור לדור.

(ב. כצנלסון)

„בכל דור ודור חיב אדם לראות את
עצמו כאילו הוא יצא ממצרים".
מצרים-סמל העבדות והשעבוד. ואנו
נסב ונספר ביציאת-מצרים של דורנו,
במלחמת החרות הנפלאה של תקופתנו-
שכמוה לא ידעו דורות קודמים
בישראל לאדירות ולגבורה.

הנה נספר...

חלום חלמתי — על מה ולמה
נורא מאד — מת לשוא
אין עמי עמי — לא במלחמה,
איננו עוד — לא בקרב?

במכה קמתי — נערים, זקנים,
אהה אהה! — גם נשים וטף
אשר חלמתי — כבר אינם, אינם -
בא לי, בא. — ספקו כף!

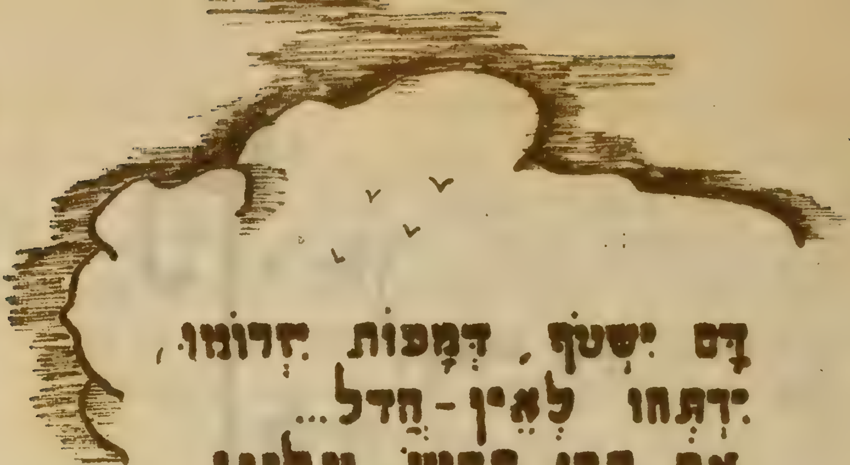
„הא אל — כה אבך:
ברמה!" — ביגוני
אקרא רתת — גם יום, גם ליל
על מה — על מה,
ולמה — דבוני
עמי מת? — ולמה אל?

(יצחק קצנלסון)

עלה הכורת הנאצי על משכנות
ישראל בארצות אירופה המזרחית
ויתן לבז ולמשיסה. המונות-המונות
של יהודים-גברים נשים וטף-
הובילו למשרפות ולבתי המות. ששה
מליונים יהודים-והם מבני היהדות
המעורה והמושרשת ביותר-מתה
ועקר מארץ-החיים.

יהדות שלמה הושמדה. לא במלחמה
ולא בקרב. ערים ואמהות בישראל-
וילנה, ורשה, ביאליסטוק, גרודנה,
בריסק-דליטא, לובלין, מינסק-
נתרוקנו מיהודיהן, תחתם "יכנסו
בזכרוננו לעולם ועד שמות
זועה ובלהות:

טרבלינקי
אושוויצים
מידאנק
דכאו

דָּם יִשְׁטֹף, דְּמָעוֹת יִזְרֹמוּ,
יִדְּחוּ לְאֵין-חֵדֶל...
אֶת כַּפּוֹ פֵּרַשׂ עָלֵינוּ.
שֶׁבֶר-עָם עַתִּיק, גָּדוֹל.

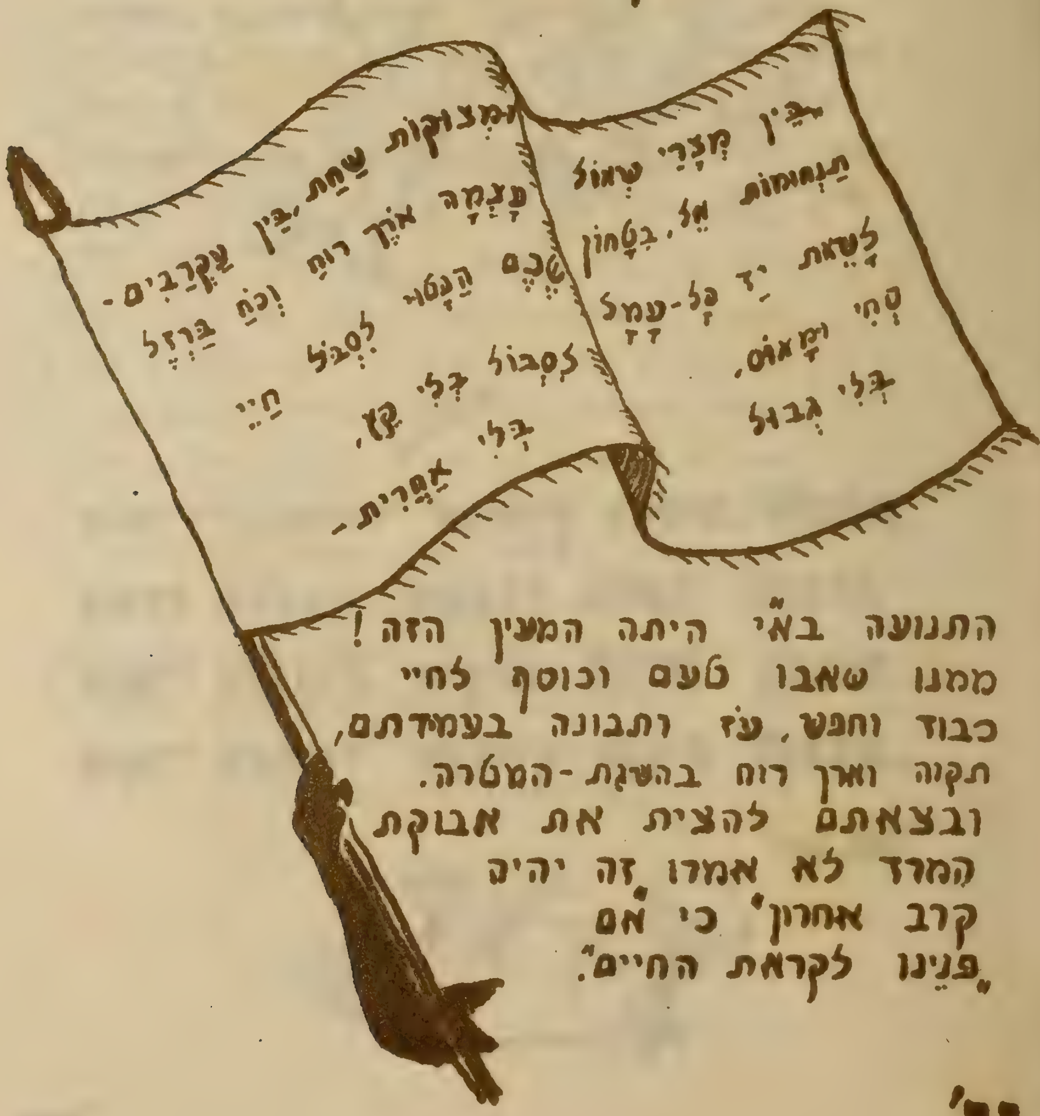
בִּכְיֵי אִמּוֹת הַאִם תִּשְׁמְעוּ.
וְשַׁוְעַת הָעוֹלְלִים?
חֲלָלִים בָּרְחוֹב יִפְּלוּ.
וּפְצוּעִים מִתְגּוֹלְלִים...

אֲחָיוֹת, אַחִים, רַחֲמוּ,
רַב שִׁבְרֵנוּ וּמְדֻהִים.
הָבוּ לַחַיִּים פַּת-לֶחֶם,
תַּכְרִיכִים-בִּשְׁבִיל מֵתִים!

(ט.ג. פריג)

מי יתן
ראשי מים
ועיני
מקור דמעה
ואבכה
יומם ולילה
את חללי
בת עמי
על ההרים
היתה נהי
על
נאות מדבר קינה
והפכתי
אבלם לששון
ושימחתים ביגונם

ובמחילות הטבח והחנק פרץ נס המרד.
חניכי תנועת הנוער החלוצית היו מחושליו.
ידע ידעו כי קרב אחרון זה נושא עמו חפש
וקוממיות. ידע ידעו והיטב חשו כי טוב
מות בכבוד מאשר הטית-גו למכים.
מי הפיח בהם את אש המרד?
מה המעין אשר ממנו שאבו.

התנועה בא"י היתה המעין הזה!
ממנו שאבו טעם וכוסף לחיי
כבוד וחפש, עז ותבונה בעמידתם,
תקוה וארך רוח בהשגת-המטרה.
ובצאתם להצית את אבוקת
המרד לא אמרו „זה יהיה
קרב אחרון" כי אם
„פנינו לקראת החיים".

לא פסה גבורה מישראל

נס המרד וההתקוממות שהיה כאש בוערת עצורה ב-עצמותיהם של משועבדי מצרים, גבורי-החשמונאים וצבא — בר-כוכבא ניצתה שוב בעצמי-חפש יהודים שבאו לכונן מ-חדש את חרותם בארץ האבות. אש זו פיעמה בקרב גבורי תל-חי והתפשטה דרך תנועת-הנוער החלוצית אל מורדי הגטאות ואל צעירים יהודים אשר נתגלו בגבורתם ההירואית - בצאתם לצנוח אל מעבר לקוי-האויב כדי להציל אחים יהודים. ודבר-פעלם הלא חקוק לזכרון-עולם בספרי הגבורה והפאר: „רוח גדולה באה", „אל אשר נקראתי", „בכף", „חיים-סירני", „חנה סנש".

אַשְׁרֵי הַגַּפְרוּר שֶׁנִּשְׂרַף וְהִצִּית לֶהָבוֹת,
אַשְׁרֵי הַלֶּהָבָה שֶׁבָּעֲרָה בְּסִתְרֵי לְבָבוֹת
אַשְׁרֵי הַלְּבָבוֹת שֶׁיָּדְעוּ לַחְדֹּל בְּכָבוֹד...
אַשְׁרֵי הַגַּפְרוּר שֶׁנִּשְׂרַף וְהִצִּית לֶהָבוֹת.

(חנה סנש)

ביבשה

ביס ובאויר גילה הנֹער העברי את גבורתו במאבקו נגד גיסות המשעבד הבריטי בארצנו. בהנעל השער בפני פליטי-חרב וניצולי-השמדה, ובגבֹר סאת הדכוי נגד מרכזי הכח והחיות של יהודי ארץ-ישראל יצא הנֹער להתקממה שערה, בידעו ובחושו כי רק זה הנאבק-גם אם דלו וקטנו מאד כוחותיו לעומת גיסורת המשעבד-עלול לזכות במטהו. רוח הגבורה וההכרה הצילאית שפיעמו בנֹער זה הם שהפיחו בו את הכח לחבל ולהשמיד במתקני-המזימות ובגשרי-הרקב של הקלגס הצורר, והם שהפיחו בו עֹז ותעצומות נפש להוליך בימים קוצפים וסוערים, נוכח ראדר בולש ואניות-קרב תרות אחרי ציד-מעפילים- ספינות עולים-ניצולים חותרות לחוף מבטחים. הנה כי כן-גאתה מאד אפופית המרד וההתקוממות היהודית, שלא שפלה ולא הועמה אף בימי כליאת-מעפילים במחנות אי-הגרוש קפריסין. "עתרות-המגינים" יכלו גם למחנות אלה ובמחילותיהם נאגה ונשזרה מסכת הבריחה וההשתחררות ממחנות-הכלא.

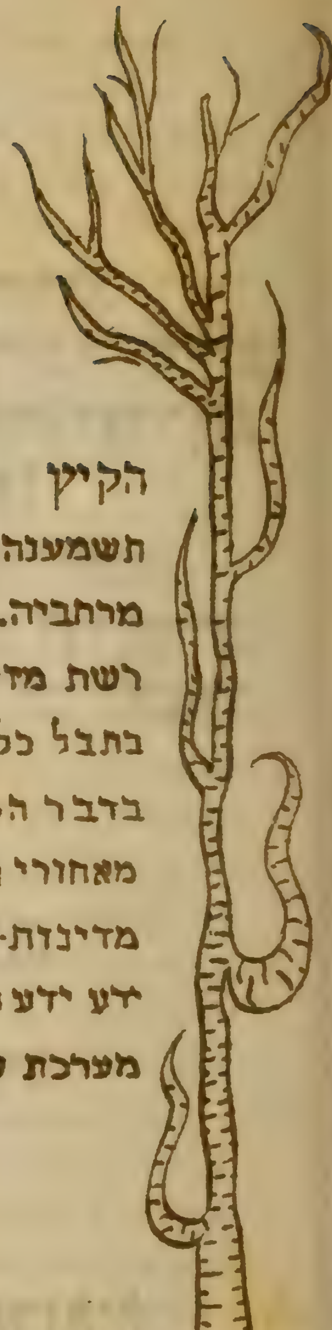
לְחַיֵּי בַּחוּרִים שֶׁקִּבְּלוּ הַפִּקּוּד
וּבָאֹפֶל כִּוְּנוּ אֶת הַשַּׁיִט,
לַמּוֹעֵד הַנָּכוֹן, לַמָּקוֹם הַיָּעוּד,
בְּלִי מַצְפֵּן וּמַפָּה, בְּלֵיל צַיִד.

גַּם בָּהֶם יְסֻפַּר עוֹד סִפּוּר מְסֻיָּם,
כִּי רוֹאִים גַּלֵּי-יָם וְרָקִיעַ
אֵיךְ עוֹמְדִים הֵם בְּקֶרֶב-טְרַפַלְגַּר שֶׁל הָעָם
עַל סְפִינָה בּוֹדְדָה ... שֶׁתַּבְקִיעַ!

(נתן אלתרמן)

הקיץ הקץ על שלטון המשעבד בארצנו. לא עוד תשמענה שעטות-פרסותיו הטמאות בכבישי-הארץ וב-מרחביה. אך עם קץ שלטונם נשארה פרושה לרגלינו רשת מזימותיהם - שלהם ושל אחיהם ורבותיהם המשעבדים בתבל כלה. ובהתבשר הישוב על החלטת עצרת-האומות בדבר הקמת מדינה עברית בחלקה של הארץ - ידע ידע כי מאחורי החלטה זו מסתתרת מערכת זיון חזקה של שבע מדינות-ערב והמתנהלת על ידי אותם רבני- משעבדים עולמיים. ידע ידע הישוב כי את המדינה לא יאמץ לעצמו אלא על ידי מערכת עמידה והתגוננות איתנה בשער.

העם נקרא אל הדגל!

אשר הסער בו,
אשר דמו גואה אונים,
אשר עורו ילטוף משב שחקים
אלינו בא!

אשר חלל קרבו,
אשר דמו עופרת-יגונים
אלינו בא!

אשר הטהר בו,
אשר עוטה הלת-שחרים,
אשר תם אמונת צעיר ותם,
אלינו בא!

אשר חידה קרבו,
אשר קשוב לבו סתרים,
אשר יחיל לבו לשגב-רוח
אלינו בא!

נתיבות נקם אלינו סוערים
שכול ויתום מעבריהם בוערים,
נתיב עזים -
מבטח המתפרצים בו החרון ישיב
אל שער מחננו
הנתיב.

משה טבנקין.

ונתמעטו המספדים: רבו, מה רבו הניספים.

„חללי יום א', יום ב'"... מסגרת־שחור אחת מעטרת יום־קרב וקורבנותיו. כמו נגזר אלם, לבלתי עשות אבל־יחיד. זו אחוות המסגרת השחורה, האחווה המרותקת ברתוקיך, המוות!

יגוננו – מכבדו לא נגרע, אך הלשון, המנוסה מאז בקינים והגה והי, ממעטת, כביכול, את עצמה. ולא נותרו לה, לדומעת, אלא מלים ספורות, מלים אין־רגש כאילו, והן פיצויים של חיים: שם, גיל, מקום...

מועטים הדברים וכבושים. אין זאת אלא משום שרבו הנופלים, ונפילה־בציבור זו מרעשת עלינו כברת אדמתנו ככריעתן של חורשות ארזים נדונו בכרת. ואין זאת אלא שאנו נשמעים לחוק: במלחמה – כמו במלחמה: משפט אחר לחיים – ומשפט אחר למתים. השעה חמורת־הפנים גוזרת על הרגש. „על קברם של... אנו נשבעים להמשיך – חבריהם לכיתה" – ותו לא. כל התעוררות – פנים־הלב גבול לזה.

ושמא יש במיעוטו דברים זה גם משום יחס אחר, חדש, למות־לוחמים? – יעידו יריות הכבוד, הטכס הצבאי. מסורת חיינו הלא הנחילה לנו גם אורח־לוויה ומנהגי בית־עולם. הלב, נרעש משועת אלמון ויתום על הקבר, מבכי אם ואשה, הלב היהודי ידע, כי טכס זה דוק הגדיים הוא, על חרבם יחיו ולשון כלי־קטל נאה היא למותם: הנה השיר – והנה סיומו! – ואף־על־פי־כן: בתת אותו מ. כ. פקודתו על קברו הפתוח של מפקדו הגדול, בנפול המלה האחת, הקצרה: א–ש, וענתה הכיתה לו בירי מקובץ, והרעים הכרמל מסביב והרעימו מרחקים – אותה שעה שמע הלב מתוך דממתו שלו „קולות אדוני מתפוצצים מראשי ההרים".

אכן, נתמעטו המספדים ורבו מה רבו הנספים – אך לא נאסף יגון מן הלב. העין היא דבקה בכל שם, תרה כל תוספת־פרט, הולכת כצל אחרי כל השתתפות באבל. הנה – מלה אחת, ואיזה אור עוטה־שחור זרוק עליה. לא תינתק העין ממנה, מפליגה אחריה לאותם אבא־אמא: „בנפול בנכם יחידכם"... מלה אחת ומאחוריה, כעלומים מן המבט, עולה פמליה של מלים: „את בנך יחידך אשר אהבת... והעלהו שם לעולה על אחד ההרים". הנה, הנה הוא ההר, והנה גם הבן לעולה...

בני כ' וי"ט וי"ח. והנהו – בן שבע־עשרה־וחצי. לא שלמה גם שנת הח"י. מחצית שנה זו מותדת־הראש! –

נופלים, נופלים הבנים, בני הארץ, ארץ־אבות. אבות וסבים עומדים עתה על קברות בניהם ובני־בניהם שלא טעמו טעם חיים. ראשם שח לארץ, אך לבם שח להם: לא ביישתנו, נכד ובן. אוי לנו, כי כך עלתה לכם, אך מלבד ה"אוי" – עוד רגש אחד ללב, והוא אינו עוצר כח לגלותו לפה. כל ימינו ייחלנו לכם, נשאנו נפשנו אליכם, לשעתכם הגדולה: מתי תבואו ותקיימו בכל לבבכם ובכל מאודכם, עכשיו שבאתם וקיימתם – כלום תערפלנה הדמעות מראות, שהוצאתם נפשכם בקדושה?– אתם, אתם נתתם לנו מתן שני את הארץ – וארץ־האבות ארץ הבנים תהא מעתה. ועד עולם.

– – והלב לא ינוחם. אל כל שם יתדבק, עם כל פרט יתייחד, הולך אחרי כל אבל־יחיד. במסתרים יבך.

לא חדל המספד, ואם לא שככה המערכה ברחוב ועל הספר, בשכונה ובכביש, בשדה הזרוע ועל ההר.

רבים הנופלים – והלב נאמן לכולם.

לא יקטן מהכילם. משה בסוק

מֵהַשָּׂדוֹת הַחֲרוּשִׁים שֶׁל יִשּׁוּבֵינוּ, מִכְּבָרֵינוּ הַפּוֹרְחִים, מִסַּדְנָאוֹת הֶעָמָל, מִכָּל נְווֹת הַיְצִירָה בָּאוּ.

הֵם חָשׁוּ בִּדְכוּי וּבְעֶלְבּוֹן לְעַמֵּנוּ הַנֶּאֱבָק לְעַצְמָאוּת וּלְחֵרוּת.

שְׂאֵת לֹא יָכְלוּ אֶת הַמַּשְׂטֵמָה הָאֲפֵלָה אֶל מִפְעָלֵנוּ, אֶת אֶרֶס־הַפְּתָנִים הַמְפַעְפֵּעַ סְבִיבֵנוּ בְּמִסְתָּרִים וּבְגָלוּי.

אֲמִתִּיִּים לְעַצְמָם, זְקוּפֵי קוֹמָה וּבְהִירֵי מַבָּט. חֹמֶר מִגֶּזַע עַם עַתִּיק יָמִים, שְׂבַע יִסּוּרִים וְאַכְזָבוֹת, בָּנִים לִמְבַשְּׂרֵי הַקּוֹמְמִיּוּת הָעִבְרִית בַּמּוֹלֶדֶת, מַגְשִׁימֵי הַמַּהְפֵּכָה הָעִבְרִית וְחוֹזֵי חֲזוֹן גְּאֻלַּת־הָאָדָם, בָּנִים לְאַנְשֵׁי הָעֲלִיָּה הַשְּׁנִיָּה וְהַשְּׁלִישִׁית, אֲמוּנִים מִיַּלְדוּתָם עַל חַיֵּי־טֹהַר וֶאֱמֶת של דוֹר מַאֲמִין בָּאָדָם וּבְ־יִעוּדוֹ הַנַּעֲלֶה לְהַגְשִׁים אֶת הַטּוֹב וְהַיָּפֶה בָּעוֹלָם. טְבוּלֵי טַל־שַׁחֲרִית שֶׁל שַׁדְ־מוֹתֵינוּ – „שַׁדְמוֹת הַפֶּלֶא" שֶׁל חַיֵּינוּ בָּאָרֶץ.

הִתְקַבַּצְתֶּם וּבָאתֶם מְעַטִּים, אַךְ אַמִּיצִים וְהָלְכוּ אַחֲרֵיכֶם מֵאוֹת וַאֲלָפִים. הִצְ־טָרְפוּ גַם הַבָּנִים הַמְקֻבָּצִים מִגָּלֻיּוֹת, מִסִּמְטָאוֹת גֵּיטוֹ אֲשֶׁר הֶעְפִּילוּ וְעָלוּ מֵהַ־מְזִיקִים: הַכֶּלֶא, מִמַּחֲנוֹת הַהַשְׁמָדָה.

בְּשָׁלוֹם אִוִּינוּ כֻּלָּנוּ. לֶעָמָל, לְהֶמְשֵׁךְ הַמִּפְעָל שֶׁלָּנוּ חִנַּכְנוּ אֶתְכֶם. נִיר שָׂדוֹת לְהָנִיב, עֲרוּגוֹת פְּרָחִים לְהַצְמִיחַ. וְהָעוֹלָם הֶרְאָה לָנוּ וְלָכֶם אֶת פַּרְצוּפוֹ הַמְכֹעָר וְאִיֵּם עָלֵינוּ בְּהַשְׁמָדָה וּבְאֶגְרוֹף. – מֵאַיִן בָּאָה גְּבוּרַתְכֶם? –

רֵאשִׁיתָהּ: בְּאֹמֶץ שִׂכְלִי וְנַפְשִׁי לִקְרֹעַ קוּרֵי־אַשְׁלָיוֹת, אֲשֶׁר רַבִּים אוֹהֲבִים לְהִתְעַטֵּף בָּהֶם וְלִרְגֹּעַ. יְדַעְתֶּם לְהָצִיץ לִתְהוֹמוֹת לְמַעֲמַקִּים וְלֹא לְהֵרָתַע. יְדַעְתֶּם לַהֲפֹךְ אֶת הַחֲרָדָה הָעֲמֻקָּה לְמַעֲשֵׂי גְבוּרָה, אֲשֶׁר בִּלְשׁוֹנְכֶם הַפְּשׁוּטָה יִקָּרֵא לָהֶם „לְחִימָה וּפְעֻלּוֹת יְזוּמוֹת"

גְּבוּרַתְכֶם - מְקוֹרָהּ בָּאַהֲבָה הַגְּדוֹלָה אֶל הָעֲרָכִים שֶׁהִנְחִילוּ

לָכֶם אֲבוֹתֵיכֶם. גַּם כְּשֶׁצְּפַנְתֶּם אוֹתָם עָמוֹק בְּחֶבְיוֹן לִבְּכֶם וְלֹא חִבַּבְתֶּם אֶת הַ־

דִּבּוּר עֲלֵיהֶם.

יוֹדְעִים אַתֶּם לִחְיוֹת אֶת הַחַיִּים עַד הַזְּרִיחָה הָאַחֲרוֹנָה וּבִידְכֶם אֲבוּקָה

גְּדוֹלָה, אֲבוּקַת דּוֹרוֹת, לְשִׁחְרוּר הָעָם.

וּכְשֶׁהָאוֹיֵב הִתְחִיל לְהַפְעִיל אֶת זֵינוֹ נֶגְדֵּינוּ - יְצָאתֶם אֶל שְׂדוֹת הַקְּטָל

בְּמְלֹא־הָאַחֲרָיוּת וְהַכֹּחַ, כְּיוֹצְאִים אֶל עָמָל קָשֶׁה וּמְפָרֵךְ.

וַאֲנַחְנוּ - בְּאִישׁוֹן לַיְלָה מַקְשִׁיבִים לִשְׁאוֹן הַקְּרָב הַחוֹתֵךְ גּוֹרָלֵנוּ בֵּין

צוּקֵי הָרִים וְכֵפִים, בִּנְתִיבֵי הָאָרֶץ בַּעֲמָקִים וְשָׂדוֹת רְחוֹקִים.

נִרְאֶה אֶת גּוּפֵיכֶם הַמִּתְגַּלְגְּלִים חַיִּים וְאוֹן עוֹלִים בְּלַהַב־קְרָבוֹת.

נַאֲזִין לְרֶטֶט הָאֲדָמָה הַסּוֹפֶגֶת אֶת דִּמְכֶם.

מַה נַּמְכְּאִיב הַקָּרְבָּן.

לְעֵינֵינוּ גַּדְלוּתְכֶם, גְּבוּרַתְכֶם, עֲלִיַּתְכֶם לְפִסְגַּת חַיֵּי הָעָם. יְצָאתֶם לְהָגֵן עַל הַכֹּל:

עַל עוֹלָמֵנוּ, עַל בֵּיתֵנוּ, עַל תִּקְווֹתֵינוּ וַחֲלוֹמֵנוּ.

בְּרִית־דּוֹרוֹת. חֲזוֹן דּוֹרוֹת.

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ הַלּוֹחֵם הָעִבְרִי, אִישׁ הַפַּלְמַ"ח!

לא נשבענו שלום לדברים שאהבנו אי-פעם
רק נשבענו אהב, עד המות ישא את חיינו.
רק היינו טובים ומשושים, בדממה וברגעם .
גם נגשנו בתם תמימותה אל העצב פרעה ,
וקמים בני-יומם, בבלי קול,
אט פרחו בחלקת לחיינו.

יצאנו אז יפים ועטורי זרים.
ראשנו תלתלים! ימינו את אוכלת.
נותרנו מעטים......הלכו הנערים,
רקדו פרועי שער על חד המאכלת.
גופם שסף עד תם בצרור של כדורים
רק נשמתם נבוכה תוהה
ולא נחדלת.

(חיים גורי)

נזכור

את בחורי ישראל שנפלו למען כבוד העם וחרותו - במאבקי גבורה נגד קלגסי הצורר הבריטי: בהריסת מתקני - מדימות ובעקירת פסי - בגידה וגשרי - רקב; · בהולכת - ספינות מעפילים בימים טרופים וסוערים ונוכח אניות קיב תרות אחרי ציד; בעתות עמידה על משמר המשק [illegible]) הקיבוצי - מרכז הכח והחיות של הישוב מנגידות המשעבד.

יקודש זכרם

של חברי פלמח - חלוצי העמידה על משמר - המולדת עם פרס פלישה רבתי של שבע מדינות - עוז ובסיועם של צוררי עולם - שנפצו חייהם בעצומן של טוקקות וחדות - נעורים!

כבוד לזכרם

של חילי צבא הגנה לישראל שנפלו על מזבח - מלחמת - חרות זאת בחזיתותיה השונות: על צוקי - הגליל בעמק הירדן; במבואות ירושלים ובהרי - אפרים; בשפלת הדרום ובערבות הנגב

תהלת נצח

לזכרם של חברי המשקים - שוכני ספר - שעצרו בגופם - תוך עמידת - אדירים את התקדמות - האויב לעבר השערים, ובנשק - רוחם הנתון ללא חת גברו על הטנק והתותח.

יתגדל ויתקדש שם הלוחם העברי!

כת'

נזכור

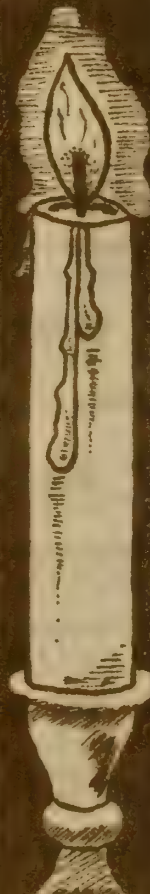
את חברי קיבוצנו שניספו
במערכות-גבורה-בגליל, בנגב
ובהבטחת שיירות לירושלים
הנצורה:

שמואל קודי
נסים ערוסי
אהרן סילמן
נסים לוי
משה סטשי
מאיר בן-בעשט
צבי וויס
מאיר אשר

ואת המדריך היקר והאהוב
דוד צ'רקסקי (דו-דו)

את הוד יצירתנו הקיבוצית
באדמת- משגב-עם

יפאר זכרם

למראה העולם הזה, החיים הללו, הגורל הזה – אומר:
„כי טוב"! כי טוב גורלנו זה, כי טובה יצי־
רתנו זו. דורות שפכנו את דמנו, אלפיים שנה חיינו
ומתנו. לא היה טעם לחיינו ולמותנו כטעם האצור
בסכנת המות הזאת, במלחמה הזאת.
„כי טוב"! כי טוב הוא יום הכרזת מדינת ישר־
אל על ידינו; לא יום ההכרזה בלייק־סאכסס,
יום ה־29 בנובמבר – יום שבו ואחריו שלטו ב־
כיפה השקר והרמיה, יום שהתכחש לעצמו – כי
אם יום הכרזת מדינתנו תוך סכנות, מוות ודם, –
הכרזה שהוכרזה מתוכנו, שחסדה לא היה חסד רמיה,
כי אם חסדנו אנו, חסד יצירתנו, חסד עצם אותנו.
כי טובה המלחמה הזאת! דרכנו – הדרך בה
הלכנו ונלך – לעצמאות אשר רק בעצמאות תושג,
דרכה של עבודתנו העצמאית, הגנתנו ומלחמתנו
העצמאית. מעצמנו ומתוכנו השגנו את היש, ואנו
נלחמים על שלב נוסף בדרך להשגת מטרתנו:
לעצמאות העם כלו, הארץ כולה – – – ....
יצחק טבנקין 5'

מאין? ידוע.

ממקורות לא־אכזב של נאמנות יהודית לציון, ממעיינות מתגברים של מרץ חלוצי, מחזון חולמים, מגבורת לוחמים מעמל בונים וסוללים, מחתירת מעפילים, ממרי מורדים, מהתנדבות המונים מדוגמת נחשונים, מכיבושי היישוב, ומסיוע התפוצות, מסבל ומצוקה, מתקווה ואמונה, מהכרח מר של רדיפות ומרצון עז של גאולה, משנאת צוררים ונוגשים ומאחוות פודים ו־משחררים, ממורשת עבר עתיק וממהפכה משנה מעשי בראשית.

מכל אלה קמה לנו – המדינה, מכל אלה קם לנו – הצבא. הוא קם, הצבא, – מנכסי־צאן־ברזל של שומרים ראשונים; מתקוותיהם ומאכזבותיהם של מתנדבים לצבאות זרים בשתי מלחמות־עולם; מהישגיהם ומכשלונותיהם של מגיני תר"פ־תרפ"א, תרפ"ט, תרצ"ו־תרצ"ט; מהיאבקות ממושכת עם השלטון העויין המדכא, ממהלומות שהנחתנו על ראשו, ואף מפגיעות שהוא פגע בנו; מגלגלותיהם הרצוצות של פריבס המפגין נגד גזירות־הקרקע בירושלים ושל וולניץ המתקומם נגד חיפוש־נשק ברמת־הכובש; מאסירי־ה„הגנה" ומחלליה, שבמחיר־החופש ובמחיר־החיים קנו את זכות העם העברי לנשק מגן ולכוח־מגן; מאלה האלמונים, שטיפחו במחתרת מפעלי־אמונים של רבבות אנשים, נשים ונוער; מאנשי־השורה ומאנשי־העבודה, שקיימו ופיתחו מפעלי ייצור ורכישה של נשק; מנהגים, שהתנדבו לעבוד מול סכנה מתמדת, יומם ולילה, בהובלת נשק בסתר, מבית־המלאכה למחסן, מן המחסן ליושבים, מקצה הארץ לקצהה; מנערים ונערות, ששנות עלומיהם היו קודש לשרות ההגנה, כמקשרים, כמאותתים, כאלחוטאים; מחיילי המרי העברי, שהינו לתקוף את האמפריאליזם העריץ במרכזי־עצביו ובמרכזי־עוצמתו; משליחי ההגנה לגולה, שפילסו נתיבות־מחתרת ביבשת ובים להצלת־יהודים ולהעפלתם; מחלוצי הטיים והימיה שקמו משורות פלמ"ח...

מאין? – מן העמל ומן המאבק; משקידת־נמלים ומהסתערויות־תנופה; באחת: מתנועת שחרורנו הלוחמת.

ועתה: לאן?

משה סנה.

„— — הנה אנחנו כאן, הפלוגה העברית, הפלוגה הארצישראלית של הצבא העולמי, נושא חזון עברי א־בושי כביר, מי חכם ויִנבא את כל דרך הגשמתו לפרטי פרטיו? מי רבנו וילמדנו בבטחון ובבהירות אשר צפוי לנו על כל תתנה ועל כל מדרך כף רגל? והלא בוא תבוא גאולת ישראל, אף־על־פי שהיא מתמהמהת!

אנו את שגיאותינו ואת חטאינו נגלה וננתח ללא רחם, נגיע עד מקור החולשה הפנימית ונעקור את מעון עקירה. וצרופים שבעתיים נהיה נכונים להתקפה חדשה. לא נבטיח לאיש, כי אחרונה היא גם ההתקפה הבאה. לנו ולאלה אשר יבואו אחרינו ויצאו בעקבותינו, כאשר יצאנו אנחנו בעקבות סוללי־דרכנו לפנינו. עד בוא היום והיה דגלנו לדגל החברה המשוחררת, עד יקום האדם במלוא קומתו ויתגלה לעין כל באור הנצחים הצפון בו, כשדעתו רחבה ולבו טהור וידיד נאמנות וחייו חופש וצדק ועבד אין, לא עבד עברי ולא עבד כנעני, לא כושי ולא סיני, וכבוד כל אדם ראש־פינה הוא לחברה הנגאלת!

בוא יבוא היום ההוא!"

מ. בילינסון

כורח - העמידה המוחלטת לפקודות הצרכים העליונים של העם - הביאנו הלום, כדי להתאחז באדמת-הרים זאת ולשמש שומרי גבול נאמנים למדינתנו המתהוה. התאחזותנו במקום, דקימת-חיינו על הר נישא זה - הם בבחינת קטע בלתי-נפרד ממערכת החרות הנפלאה של העם.

❁

משגב-עם - מנת מולדת היא לנו. אין אהבת-מולדת ואין תחושה ממשית בה אלא מתוך אהבת-ביתך שלך, משכנך שלך. ואנו הן נאמר לכונן כאן בית מולדת האוצר ומבשר חיים חדשים לעמנו, צדות לגופנו וקוממות לרוחנו.

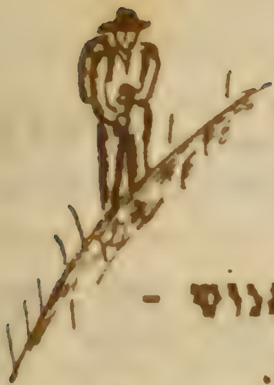
❁

כאלה אנו חוגגים השנה את הנישא בחגים - את חג החרות. מי אם לא אנחנו אשר נחזיר לחג יפה זה את עטרתו שהועם דיוה ורוקן לא במעט תבנה בעטרין של שנות גלות ארוכות, מי עוד כמונו - ביחד עם כל לוחמי-החזיתות של מערכת-הגבורה נוראת ההוד שידענוה השנה - אשר ישיבו לחוש את טעם חג-החרות השנה

שנת תש"ט זו!

❁

ירהא חג פסח זה אות בשורה לפסחי-חרות במולדת בלתי מבותרת ובמשעד של צדות וחפש לאדם - שבימינו אין לו אלא שם אחד: סוציאליזם!

בִּבְרִית - הַעְפָּלָה - חַיֵּי אֱנוֹשׁ -
קִדַּשְׁנוּ - אָח אָחוֹת.
יֵדַע-נָא עַלִּיזִים וּזְקוּפֵי רֹאשׁ
לִנְשֹׁם אֲוִיר פִּסְגוֹת.

אֹהַבְכֶם כִּי רַמְתֶּם מֵאֶרֶץ
וּלְבַשְׁתֶּם תְּכֵלֶת זַכָּה,
כִּי אֶל סֵתֶר נוֹכֶס הַדֶּרֶךְ
רְחוֹקָה, רְחוֹקָה.

אֶת סִבְלִי אַעֲמִיס עַל הַשֶּׁכֶם
כְּמִצְוַת שִׁלְטוֹנְכֶם עָלַי
לְהַעְפִּיל - מְבַשֵּׂר צָנוּעַ
שֶׁל הַבָּא אַחֲרַי.

(רָחֵל)

מִסָּבִיב יְהוֹם הַסַּעַר,
אַךְ רֹאשֵׁנוּ לֹא יִשַּׁח ;
לַפְּקוּדָה תָּמִיד אֲנַחְנוּ,
אָנוּ אָנוּ הַפַּלְמַ"ח.

מִמְּטוּלָה עַד הַנֶּגֶב
מִן הַיָּם עַד הַמִּדְבָּר -
כָּל בָּחוּר וְטוֹב-לַנֶּשֶׁק,
כָּל בָּחוּר עַל הַמִּשְׁמָר!

נָתִיב לַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם,
שְׁבִיל לַפֶּרֶא בֵּין הָרִים,-
מוּל אוֹיֵב דַּרְכֵּנוּ יַעַל
בֵּין נְקָרוֹת וּבֵין צוּרִים.

רִאשׁוֹנִים - תָּמִיד אֲנַחְנוּ,
לְאוֹר הַיּוֹם וּבַמַּחֲשָׁךְ.
לַפְּקֻדָּה תָּמִיד אֲנַחְנוּ,
אָנוּ אָנוּ הַפַּלְמָ"ח.

חסל
סִדּוּר פֶּסַח
כְּהִלְכָתוֹ
כְּכָל מִשְׁפָּטוֹ
וְחֻקָּתוֹ

הגדה של פסח
שנת תשט

הקבוץ המאוחד, משגב-עם
קבוצת הנער-העובד